

**NGHIÊN CỨU PHƯƠNG PHÁP NHÚNG TÀI LIỆU GIẢ ĐỊNH (HYDE)
NHẪM TỐI ƯU HÓA HỆ THỐNG TRUY XUẤT DỮ LIỆU DÀY ĐẶC
TRONG ĐIỀU KIỆN KHÔNG GIÁM SÁT**

Đặng Anh Đạt - 250101009

Tóm tắt

- Lớp: CS2205.CH201
- Link Github:
- Link YouTube video: [CS2205.CH201 - Đặng Anh Đạt - 250101009](#)

Đặng Anh Đạt
250101009

Giới thiệu

- **Xu hướng** chuyển dịch từ tìm kiếm từ khóa sang tìm kiếm ngữ nghĩa thông qua Vector Embeddings.
- **Hạn chế của mô hình giám sát (Supervised):**
 - Phụ thuộc vào tập dữ liệu gán nhãn khổng lồ (Ví dụ: MS-MARCO)
 - Chi phí thu thập dữ liệu cao, giới hạn quyền sử dụng thương mại
- **Sự lệch pha (mismatch)** về đặc điểm phân phối giữa Câu truy vấn (ngắn) và Tài liệu (dài) trong không gian vector khi không có nhãn giám sát.

→ Một hệ thống **Zero-shot Dense Retrieval** hoạt động hiệu quả mà không cần dữ liệu huấn luyện đặc thù.

Giới thiệu

- Thay đổi từ đối sánh "**Truy vấn - Tài liệu**" sang "**Tài liệu - Tài liệu**"
- Chuyển đổi bài toán mô hình hóa sự liên quan phức tạp sang tác vụ tạo văn bản. Tận dụng LLM trong việc hiểu chỉ dẫn (*Instructions*) để mô phỏng hình dáng của tài liệu mục tiêu

1. Input: Query q + Instruction (Chỉ dẫn tác vụ)
2. LLM Step: Tạo tài liệu giả định \hat{d} (Phản ánh cấu trúc, dù có thể có thông tin ảo giác)
3. Encoder Step: Chuyển \hat{d} thành Vector nhúng \hat{v} (Đóng vai trò bộ lọc nén, giữ lại cốt lõi ngữ nghĩa)
4. Output:
 - Vector truy vấn đại diện.
 - Danh sách tài liệu thực tế thông qua tìm kiếm láng giềng gần nhất (MIPS).

Mục tiêu

1. Thiết lập Quy trình HyDE:

- Chuyển đổi đối sánh Truy vấn-Tài liệu → Tài liệu-Tài liệu
- Sử dụng LLM tạo văn bản giả định (Instruction Prompting)
- Loại bỏ hoàn toàn sự phụ thuộc vào dữ liệu gán nhãn (Relevance labels)

2. Đánh giá Hiệu suất Đa tác vụ:

- Đo lường chỉ số $nDCG@10$, MAP trên các Benchmark: TREC DL, SciFact, FiQA
- So sánh trực tiếp với BM25 (Truyền thống) và Contriever (Tiên tiến)

3. Kiểm chứng Khả năng Khái quát hóa:

- Đánh giá tính thích ứng **Đa ngôn ngữ Zero-shot** (Hàn, Nhật, Swahili...).
- Phân tích ảnh hưởng của các dòng LLM khác nhau (*InstructGPT*, *Flan-T5*).

Nội dung và Phương pháp (1)

Nội dung 1: Xây dựng khung phương pháp HyDE để phân rã quy trình truy xuất và loại bỏ sự phụ thuộc vào dữ liệu gắn nhãn

Chuyển đổi đối sánh $\{Query \rightarrow Document\}$ sang $\{Document \rightarrow Document\}$

Phân rã tác vụ (Task Factorization):

1. **NLG (LLM):** Dự đoán hình thái tài liệu liên quan $\hat{d} = g(q, INST)$
2. **NLU (Encoder):** Ánh xạ ngữ nghĩa vào không gian vector dày đặc

Mô hình hóa toán học:

- Vector đại diện: $\hat{v}_q = \frac{1}{N} \sum_{k=1}^N f(\hat{d}_k)$ (Trung bình cộng N tài liệu giả định)
- Hiệu chỉnh ổn định: $\hat{v}_q = \frac{1}{N+1} [\sum f(\hat{d}_k) + f(q)]$.

Cơ chế Lossy Compressor: Encoder lọc bỏ thông tin ảo giác (hallucination), giữ lại đặc trưng ngữ nghĩa cốt lõi để định vị tài liệu thực.

Nội dung và Phương pháp (2)

Nội dung 2: Đánh giá hiệu suất thực nghiệm đa tác vụ và đối sánh hệ thống

Kỳ vọng trên Tìm kiếm Web (TREC DL19/20)

- Mục tiêu $nDCG@10$: Tiệm cận mức 61.3
- Vượt xa Unsupervised: BM25 (~50.6) và Contriever (~44.5).
- Cạnh tranh Supervised: Tiệm cận Contriever-FT (~62.1).

Tính bền vững trên Benchmarks đa miền (BEIR)

- Đột phá tại SciFact: Kỳ vọng đạt 69.1 (Vượt xa DPR: 31.8 và ANCE: 50.7).
- Độ ổn định cao: Duy trì sai số cực thấp (< 0.5) so với BM25 trên các kịch bản khó như TREC-Covid.

Giả thuyết thực nghiệm kết luận: Chứng minh khả năng ủy thác mô hình hóa sự liên quan cho LLM. Khẳng định hệ thống Zero-shot có thể đạt năng lực tương đương mô hình huấn luyện trên hàng triệu cặp dữ liệu gán nhãn.

Nội dung và Phương pháp (3)

Nội dung 3: Phân tích khả năng khái quát hóa đa ngôn ngữ và ảnh hưởng của quy mô mô hình ngôn ngữ

Thích ứng Đa ngôn ngữ (Multilingual Zero-shot)

- Phạm vi: Thử nghiệm trên tập dữ liệu **Mr.TyDi** (Hàn, Nhật, Swahili, Bengali)
- Kỳ vọng (Tiếng Hàn): Chỉ số $MRR@100$ tăng từ 22.3 (mContriever) \rightarrow 30.6 (HyDE)
- Giả thuyết: Tài liệu giả định từ LLM cung cấp tín hiệu ngữ nghĩa tốt hơn các mô hình Transfer Learning có giám sát (mDPR)

Hiệu ứng quy mô LLM (Scaling Laws)

- Backbone thử nghiệm: *Flan-T5 (11B)*, *Cohere (52B)*, *InstructGPT (175B)*
- Xu hướng bậc thang ($nDCG@10$): Tăng trưởng tỷ lệ thuận với quy mô tham số (11B: $\sim 48.9 \rightarrow$ 175B: ~ 61.3)

Tối ưu hóa Chỉ dẫn (Instruction Engineering):

- Giải pháp: Thiết kế *Task-specific Instructions* (Ví dụ: phong cách y sinh, tài chính)
- Giá trị thực tiễn: Giải quyết bài toán *Cold-start*, không cần tái huấn luyện mô hình

Kết quả dự kiến

1. Đột phá về Hiệu năng và Cơ chế Lọc nhiễu

- Mô hình hóa sự liên quan: LLM thu hẹp khoảng cách ngữ nghĩa giữa truy vấn (ngắn) và tài liệu thực (dài).
- Cơ chế "Bộ lọc đặc trưng": Chứng minh Encoder có thể lọc bỏ sai lệch từ LLM để trích xuất ngữ nghĩa cốt lõi.

2. Hiệu suất Tiệm cận mô hình Giám sát (Supervised)

- Benchmark (TREC DL, BEIR): Chỉ số $nDCG@10$ và MAP dự kiến vượt xa BM25, Contriever; tương đương với các mô hình tinh chỉnh trên MS-MARCO.
- Tính ổn định: Hoạt động tốt trên các miền dữ liệu chuyên biệt (Y sinh, Tài chính).

3. Khả năng Khái quát hóa và Sản phẩm

- Đa ngôn ngữ Zero-shot: Hiệu quả trên các ngôn ngữ nguồn lực thấp (Hàn, Nhật, Swahili...).
- Triển khai "Cold-start": Giải pháp lý tưởng cho hệ thống mới khi chưa có dữ liệu gán nhãn.
- Đóng góp: Bộ mã nguồn hoàn chỉnh và hướng dẫn thiết kế Instruction Prompting.

Tài liệu tham khảo

- [1] Luyu Gao, Xueguang Ma, Jimmy Lin, Jamie Callan: Precise Zero-Shot Dense Retrieval without Relevance Labels. CoRR abs/2212.10496 (2022).
- [2] Tom B. Brown, Benjamin Mann, Nick Ryder, et al.: Language Models are Few-Shot Learners. NeurIPS 2020.
- [3] Gautier Izacard, Mathilde Caron, Lucas Hosseini, et al.: Towards Unsupervised Dense Information Retrieval with Contrastive Learning. CoRR abs/2112.09118 (2021).
- [4] Vladimir Karpukhin, Barlas Oguz, Sewon Min, et al.: Dense Passage Retrieval for Open-Domain Question Answering. EMNLP (1) 2020: 6769-6781.
- [5] Long Ouyang, Jeff Wu, Xu Jiang, et al.: Training language models to follow instructions with human feedback. CoRR abs/2203.02155 (2022).
- [6] Nandan Thakur, Nils Reimers, Andreas Rücklé, Abhishek Srivastava, Iryna Gurevych: BEIR: A Heterogenous Benchmark for Zero-shot Evaluation of Information Retrieval Models. CoRR abs/2104.08663 (2021).